

**התפטרות נציבת
הביקורת על הפרקליטים**
פרופ' בועז סנג'רו

כיבו את קרן האור של המשפט הפלילי

נוכח עמדתו של פרקליט המדינה שי ניצן נגד גוף הביקורת, ונוכח ההגנה הרופסת של היועצים המשפטיים לממשלה על גוף הביקורת, ביקשה גרסטל, שעמדתה תיוצג בבג"ץ על-ידי עורך-דין פרטי. אך במקום להיעתר לבקשה סבירה זו, החליט היועמ"ש שלא לאפשר זאת. כך, במחי החלטה אומללה אחת, גרם היועץ להתפטרות הנציבה

תנו לנו עשרה אנשים חכמים, ישרים ואמיצים, כשופט (בדימוס) הילה גרסטל במקומות הנכונים, ותהיה לנו מערכת משפט מצוינת. חמישה דוחות מערכתיים חשובים ביותר הספיקה לחבר נציבת הביקורת על הפרקליטות, עד שהתישה אותה הפרקליטות שיכורת הכוח, וגרסטל נאלצה להתפטר

(צילום: אוריה תדמור)

גרסטל. יום מצוב מאוד למערכת המשפט

הקבועים בחוק. נוסף לכך שכל ארבעת הדוחות הראשונים מתחו ביקורת חשובה ביותר, הם אף הציגו דרכים מעשיות לתיקון הליקויים, שבחלקם כבר אומצו על-ידי הפרקליטות. הדוח החמישי, כנראה החשוב מכולם, טרם פורסם. הוא עוסק בהתנהלות השערורייתית של המכון לרפואה משפטית בתקופה החשוכה, שבה עמד בראשו פרופ' יהודה היס, ולפני תקופת האור המסתמנת תחת ניהולו של ד"ר חן קוגל. הדוח מוכיח סימביוזה נוראית בין המכון לבין המשטרה והפרקליטות, עד כדי

שנית, בתיקים הרבים שבהם יש כמה חשודים, בחרו בפרקליטות להחיל את "מגבלת תריסר החודשים" רק על החשוד הראשון, שלגביו התקבלה החלטה, כך שלגבי יתר החשודים כביכול אין מגבלת זמן כלשהי. הדוח השלישי הצביע על ליקויים ביישום חוק זכויות נפגעי עבירה. כך, למשל, נמצא כי תקנים שהוספו לשם ביצוע החוק, שימשו בפועל לעבודת תביעה שוטפת, תוך הונחת הטיפול בחובות הקבועות בחוק כלפי נפגעי העבירות. הדוח הרביעי הצביע על כשלים בביצוע הליכי היידוע והשימוע

לסגור את התיק, ל-12 חודשים. במציאות של סחבת איומה בטיפול בתיקים, שבה החלטה גורלית כזו התעכבה לעתים קרובות שנים במקום חודשים, קשה להפריז בחשיבות ההנחיה להגבלת פרק הזמן שגרם סבל לרבים. אלא שדוח הנציבות הראה, שבפרקליטות נתנו להנחיה זו פירוש מצמצם משונה, "ראש קטן": ראשית, לא החילו את ההנחיה על תיקים שנפתחו לפני 2011, וכך נוצר מצב שדווקא חשודים שכבר נגדם להם עינוי-דין של שנים, עלולים לסבול שנים נוספות עד להחלטה הגורלית.

תנו לי נקודת משען ומנוף, ואוכל להזיז את העולם", אמר ארכימדס. תנו לנו עשרה אנשים חכמים, ישרים ואמיצים כשופט (בדימוס) הילה גרסטל במקומות הנכונים, ותהיה לנו מערכת משפט מצוינת. חמישה דוחות מערכתיים חשובים ביותר הספיקה לחבר נציבת הביקורת על הפרקליטות, עד שהתישה אותה הפרקליטות שיכורת הכוח, וגרסטל נאלצה להתפטר. אומרים כי "התובע אוהו באמצעים האיומים ביותר שבירי השלטון" - עצם ההחלטה להעמיד אדם לדין הוא גורלי, וצפוי למרר את חיי הנאשם, אפילו אם יתברר שההחלטה מוטעית או שהוא יזוכה יותר מאוחר. בדוח הראשון של הנציבה נמצא, שגם לאחר שמחליטים סופסוף בפרקליטות לסגור תיק נגד חשוד - תהליך שאורך כשנה - מתעכבים עם ההודעה לחשוד כשנה נוספת, שבמהלכה עליו לחיות במתח ובחרדה ללא הצדקה. הדוח הראשון הצביע על דרך פשוטה לפתרון הבעיה: בטופס ההחלטה על סגירת התיק תשולב משבצת, שתחייב את הפרקליט המחליט על הסגירה להודיע על כך מיידית לחשוד. אך בפרקליטות היו כנראה מי שטעו לחשוב שמוקנית להם הסמכות לשחק בגורל החשוד כבחומר ביד התובע. הדוח החשוב השני חוזר לשלב מוקדם יותר בחיי התיק הפלילי (ובקיצור חייו של החשוד החף-משפט, ויש לא מעט כאלה, שהרי נגד רוב החשודים לא מוגש כלל כתב-אישום), ועוסק במשך הזמן מהעברת התיק מהמשטרה לפרקליטות, ועד להחלטה אם להגיש כתב-אישום או לסגור את התיק. כבר לפני שש שנים, ב-2010, הוציא היועמ"ש הנחיה המגבילה את פרק הזמן שבמהלכו על הפרקליטות להחליט אם להגיש כתב-אישום או

התגייסות לייצור ראיות מפלילות ללא מחויבות מספקת למדע ולאמת. ארגון הפרקליטים, שמנהל כבר כמה שנים מלחמת חורמה נגד הקמת גוף הביקורת על הביקורת, משתדל למנוע את פרסום הדוח, הן באמצעות שביתת הפרקליטים והן באמצעות עתירה לבג"ץ, בטענה שהדוח צפוי לפגוע בשמם של כמה פרקליטים, הגם ששמותיהם לא מופיעים בדוח עצמו.

וכך, נוכח עמדתו המצערת של פרקליט המדינה, שי ניצן, נגד גוף הביקורת, ונוכח ההגנה הרופסת של היועצים המשפטיים לממשלה (היוצא והנכנס כאחד) על גוף הביקורת, ביקשה נציבת הביקורת גרסטל, שעמדתה תיוצג בבג"ץ על-ידי עורך-דין פרטי. אך במקום להיעתר לבקשה סבירה זו, החליט היועמ"ש החדש שלא לאפשר זאת. כך, במחי החלטה אומללה אחת, גרם היועץ החדש להתפטרות נציבת הביקורת, ולכיבו קרן האור של המשפט הפלילי הישראלי. יום מצוב מאוד למערכת המשפט. ●

בצעו רב וביגון אנו מודיעים על פטירת

שלמה גוטפריד ז"ל

מייסד תברת יהודה יצוא יבוא, מבני ארץ ישראל

ההלוחיה התקימה היום

יושבים שבעה עד בניסת התג ברח' יקים 6, ירושלים

משפחת גוטפריד והנהלת יהודה יצוא יבוא

Galmed Pharmaceuticals

לפרופ' רן אורן
תבר הוועדה הסדעית הסייעצת
סשתתפים בצערך על מות אמך

רותה אורן ז"ל

חיים הורביץ, י"ז מחצות הסנהלים
אגן בחרוב, נשיא סנכ"ל
אל עובדי גלמד פרסטטקלס